

Briselē, 2019. gada 14. oktobrī
(OR. en)

12836/19

COHOM 112
DEVGEN 190
FREMP 141
CFSP/PESC 754
ACP 114
COEST 222
COLAC 67
COASI 137
COAFR 200
MAMA 155
MOG 87

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Datums:	2019. gada 14. oktobris
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	12699/19
Temats:	Padomes secinājumi par demokrātiju

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par demokrātiju, kurus Padome pieņēma 3720. sanāksmē, kas notika 2018. gada 14. oktobrī.

Padomes secinājumi par demokrātiju

1. Patlaban mēs dzīvojam pasaulē, kurā demokrātija ir apdraudēta un tiek apšaubīta. Lai gan daudzās valstīs demokrātija ir stabila, citās valstīs ir vērojama aizvien pieaugoša virzība uz autoritārismu. Problēmu ir daudz, un mums steidzami jārod tām visaptverošs risinājums. Jo demokrātiskāka būs pārvaldes sistēma, jo iekļaujošāka un vienlīdzīgāka būs sabiedrība. Kopš Padome pieņēma secinājumus par demokrātijas atbalstu ES ārējās attiecībās, ir pagājuši desmit gadi. Tādēļ ir īstais laiks atjaunināt ES apņemšanos.
2. Viens no Eiropas Savienības ārējās darbības mērķiem ir veicināt demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesību un pamatbrīvību universālumu un nedalāmību, kā noteikts Līguma 21. pantā. Turklāt Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 21. pantā ir noteikts, ka "tautas gribai ir jābūt valdības varas pamatam [...], izteiktai periodiskās un godīgās vēlēšanās".
3. Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, kā noteikts Līguma 2. pantā. Šīs vērtības ir savstarpēji atkarīgas un cita citu pastiprina. Joprojām ir ļoti svarīgi nodrošināt ES iekšpolitikas un ārpolitikas saskaņotību. Saskaņā ar ES globālo stratēģiju demokrātijas, cilvēktiesību un tiesiskuma atbalstīšana ārpusē ir arī Savienības stratēģiskajās interesēs un sniedz ieguldījumu ES kopējā ārpolitikā un drošības politikā, tostarp:
 - pastiprinot uz noteikumiem balstītu, efektīvu, pārredzamu un pārskatatbildīgu daudzpusēju sistēmu, ko ES un tās līdzīgi domājošie partneri cenšas veicināt;
 - sekmējot un paātrinot Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam, jo īpaši tās 16. mērķa par atbildīgām institūcijām un iekļaujošu un iesaistošu lēmumu pieņemšanu un 10. mērķa par nevienlīdzības samazināšanu, īstenošanu;

- radot apstākļus ilgspējīgam mieram un drošībai un ar līdzdalības, pārskatatbildības, reaģētspējas uz sūdzībām un politiskās starpniecības nesaskaņu gadījumā nodrošināšanu novēršot vardarbīgus konfliktus;
 - veidojot iekļaujošu un noturīgu demokrātisku sabiedrību, kas spēj radīt iespējas iedzīvotājiem, arī veicinot tiesībās balstītu pieeju migrācijai, novēršot piespiedu pārvietošanu un mazinot neatbilstīgas migrācijas motivētājfaktorus.
4. Padome atkārtoti apstiprina 2009. gada secinājumos par demokrātijas atbalstu izklāstītos principus un atgādina par 2012. gada ES Stratēģisko satvaru par cilvēktiesībām un demokrātiju un turpmākajiem rīcības plāniem cilvēktiesību un demokrātijas jomā, kā arī par atziņām, kas gūtas ES pieredzē pēdējo desmit gadu laikā saistībā ar atbalsta nodrošināšanu demokrātijai, pamatbrīvībām un tiesiskumam visā pasaulē. Padome arī norāda, ka būtiska nozīme ir tās 2019. gada secinājumiem par brīvu un taisnīgu Eiropas Parlamenta vēlēšanu nodrošināšanu un 2017. gada secinājumiem par ES iesaistīšanos ar pilsonisko sabiedrību ārējo attiecību jomā, kā arī šajā saistībā veiktajiem turpmākajiem pasākumiem. Tā atzinīgi vērtē centienus sagatavot jaunu ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam. Minētie Padomes secinājumi attiecīgi tiks ņemti vērā šā rīcības plāna sagatavošanā.
5. Iedzīvotāji visā pasaulē turpina neatlaidīgi un pārliecinoši paust vēlmi iegūt lielāku ietekmi un līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos. Visos kontinentos aizvien apliecinās demokrātijas noturība. Tomēr demokrātija saskaras ar jauniem un aizvien lielākiem izaicinājumiem.

Cita starpā tie ir šādi:

- i) **demokrātisko procesu un institūciju spēju mazināšana**, tostarp uzturot demokrātijas tēlu, lai leģitimizētu autokrātiskus režīmus, pagarinot ar likumu noteiktos pilnvaru termiņus, iejaucoties tiesu darbā, mazinot plašsaziņas līdzekļu plurālismu, ierobežojot opozīcijas partiju juridisko un politisko telpu, un politisko un tematisko kampaņu finansēšanas pārredzamības mazināšana, ko īsteno daži demokrātiskā procesa dalībnieki;

- ii) **zems uzticēšanās līmenis** attiecībā uz iestādēm un politiķiem aizvien pieaugošās sociālās un ekonomiskās nevienlīdzības, iekļautības trūkuma un korupcijas dēļ;
- iii) **tās demokrātiskās telpas sarūkšana, kas pieejama pilsoniskajai sabiedrībai**, tostarp cilvēktiesību aizstāvjiem un demokrātijas aktīvistiem, kā arī brīvajiem un neatkarīgajiem plašsaziņas līdzekļiem tiešsaistē un bezsaistē, vardarbības, vajāšanas un iebiedēšanas, ierobežojoša tiesiskā regulējuma, reģistrācijas un finansēšanas ierobežojumu un represāliju īstenošanas dēļ;
- iv) **aizvien lielāks cilvēktiesību un pamatbrīvību pārkāpumu skaits**;
- v) **manipulācija, izmantojot tiešsaistes tehnoloģijas**, tostarp dezinformācijas kampaņas, valstu atbalstītus ierobežojumus un aizliegumus, naida runu, vēstījumu nelikumīgi individualizētu nodošanu iedzīvotājiem, pārkāpjot tiesības uz privātumu un datu aizsardzību un izvairoties no politisko vēstījumu finansēšanas faktiskas pārbaudes. Lai gan internets ir bijis demokratizāciju veicinošs virzītājspēks, tomēr digitālo platformu ekonomiskais modelis arī ir sekmējis minētās problēmas.

6. Tādēļ Padome piekrīt turpināt izstrādāt uz ciešu sadarbību starp ES iestādēm un dalībvalstīm balstītu kopēju un praktisku risinājumu minētajām problēmām. Ņemot vērā to, ka demokrātijas veidošanas procesi notiek visdažādākajos kontekstos, ES iestādes un dalībvalstis sekmēs pozitīvās tendences un novērsīs negatīvās ar uzsvāru uz turpmāk minētajiem aspektiem.

- a) Izmantot centienus īstenot programmu 2030. gadam un jo īpaši 10. un 16. IAM, lai, izmantojot holistisku pieeju, veicinātu un uzturētu demokrātisku pārvaldību, cilvēktiesības, tiesiskumu, pārskatatbildību un līdzdalīgu, iekļaujošu lēmumu pieņemšanu un lai nodrošinātu saskaņotību ar ES centieniem novērst nevienlīdzību. Nevienlīdzības novēršanai ir izšķirīga nozīme, lai atjaunotu uzticēšanos demokrātijai un tās institūcijām.
- b) Veicināt visu personu pilnīgu un nediskriminējošu līdzdalību un šajā saistībā veikt konkrētus un īpašus pasākumus, lai atbalstītu sieviešu un jauniešu lielāku līdzdalību un pārstāvību, kā arī viņu interešu pārstāvību sabiedriskajā un politiskajā dzīvē.

- c) Pastiprināt un atbalstīt parlamentu un (objektīvi) politisko partiju spējas – valsts un vietējā līmenī – uzturēt savu būtiski svarīgo nozīmi demokrātiskā sabiedrībā.
- d) Stiprināt un atbalstīt starptautisko un vietējo pilsonisko sabiedrību un to sekmējošu vidi kā būtisku plurālistiskas un iekļaujošas demokrātijas pīlāru. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš cilvēktiesību, jo īpaši sieviešu cilvēktiesību, aizstāvju atbalstam.
- e) Pastiprināt centienus atbalstīt un aizsargāt brīvus un neatkarīgus plašsaziņas līdzekļus gan bezsaistē, gan tiešsaistē, tostarp veicinot žurnālistu drošību un atbalstot viņu darbībai labvēlīgu vidi.
- f) Atbalstīt centienus nostiprināt tiesiskumu, demokrātisko integritāti un pārskatatbildību, palielinot varas dalīšanu, tiesu iestāžu pieejamību un tiesības uz taisnīgu tiesu visiem, nepieļaujot nesodāmību un apkarojot korupciju.
- g) Atbalstīt un veicināt pilsonisko izglītību un tiešsaistes plašsaziņas līdzekļu lietotprasmi kā vajadzīgu vidēja termiņa un ilgtermiņa ieguldījumu mūsdienu demokrātijai noturībā un veicināt tiešsaistes tehnoloģiju izmantošanu nolūkā palielināt demokrātisko līdzdalību, pārskatatbildību un piekļuvi informācijai.
- h) Atbalstīt valstu centienus nodrošināt, ka noteikumus, kas reglamentē vēlēšanas un demokrātijai bezsaistē, var efektīvi piemērot tiešsaistē, ņemot vērā ES centienus šajā jomā, tostarp Komisijas izstrādāto pasākumu kopumu attiecībā uz vēlēšanām un Eiropas Parlamenta vēlēšanu sadarbības tīklu, Rīcības plānu dezinformācijas apkarošanai, ES prakses kodeksu dezinformācijas jomā, kā arī Eiropas Padomes Ieteikumu par e-balsošanas standartiem un praksi, kas izstrādāta G7 ātrās reaģēšanas mehānisma ietvaros.

- i) Veicināt vēlēšanu procesu iekļautību un uzticamību, nodrošinot ES vēlēšanu novērošanu, atbalstu vietējiem vēlēšanu novērotājiem un pastiprinot kopējos centienus, kas vajadzīgi, lai atbalstītu un veicinātu ES un EDSO vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumu izpildi, un pievērsties jauniem izaicinājumiem vēlēšanu novērošanas jomā, sadarbībā arī ar starptautisko vēlēšanu novērošanas kopienu.
 - j) Nostiprināt jau esošo ciešo koordināciju ar daudzpusējām, starptautiskām un reģionālām organizācijām, veidojot spēcīgas globālas partnerības demokrātijas atbalstam un 16. IAM mērķu īstenošanai.
 - k) Veicināt demokrātisko procesu lielāku pārredzamību, jo īpaši dažādu dalībnieku rīkotu politisko un tematisko kampaņu finansēšanas pārredzamību.
 - l) Nodrošināt spēju ātri reaģēt uz valstu demokrātiskās situācijas strauju pasliktināšanos vai uzlabošanos, gan politiskā ziņā, gan īstenojot atbilstīgu līdzekļu sadali.
 - m) Veicināt elastīgāku, inovatīvāku, vairāk uz ilgtermiņu un konflikta kontekstuālu izpratni vērstu pieeju, lai atbalstītu demokrātiju, un šajā saistībā nodrošināt stimulus un atbalstu darbam, ko veic Eiropas Demokrātijas fonds un citas organizācijas, kuras šādi darbojas.
 - n) Vairāk popularizēt un sabiedrībai darīt zināmu to, cik vērtīga ir demokrātija kā vispārējs un universāls sabiedriskais labums.
7. Padome cerīgi raugās uz turpmākām regulārām debatēm par demokrātijas stāvokli visā pasaulē un ES pasākumiem šajā jomā.